

Alparc

mreža ki
se razvija

Poročilo o delu 2009/10

Besede predsednika

Spoštovana bralka, spoštovani bralec, dragi kolegi in prijatelji,

ponovno sta pretekli dve leti skupnega dela Mreže zavarovanih območij v Alpah in v tem poročilu vam predstavljamo povzetek naših aktivnosti. Dvoletni program dela je bil sprejet na 40. stalnem odboru Alpske konvencije in kasneje tudi na X. Alpski konferenci, 12. marca 2009 v Evianu.

Poudarek našega dela je bilo nadaljevanje in delno nova usmeritev ekološke povezanosti v Alpah. Pri tem smo razlikovali dve ravni: na eni strani tematsko raven z novimi temami, ki se deloma transversalno navezujejo na več protokolov Alpske konvencije, da bi zadostile multifunkcionalnosti zaščitene območij in njihovih ustanov; na drugi strani pa smo na ravni prostorske povezanosti obravnavali teme in vprašanja Alpine Space projekta ECONNECT in Initiative za ekološki kontinuum, ki so jo skupaj lansirali ALPARC, CIPRA, ISCAR in WWF. Vsi rezultati so bili vključeni tudi v delo platforme Alpske konvencije za vzpostavitev ekološke povezanosti.

Vsi skupaj sodelujemo v prid Alpam in za uresničitev Alpske konvencije, zato je bilo eno od težišč našega dela nadaljnji razvoj skupnih komunikacijskih orodij. Pri vseh dejavnostih in nalogah pa je pomembna tudi storitvena vloga naše koordinacijske ekipe (Task Force), ki deluje v službi Alpske konvencije.

Za skupno delovanje je potrebna tudi skupna znanstvena osnova podatkov, orodja, ki so potrebna, pa moramo neprestano prilagajati in izboljševati. Naša mreža je bila udeležena tudi pri nastajanju nove revije eco.mont, ki je tako z znanstvenimi, kot temami s področja upravljanja z zaščitene območji, na voljo upravam zavarovanih območij pri njihovem delu.

Gorske regije Evrope se zbližujejo. Mreža zavarovanih območij v Alpah je to sodelovanje nadaljevala z mrežo zavarovanih območij v Karpatih, in sicer v vzajemno korist in z namenom skupnega delovanja v prid zavarovanih območij.

Omeniti pa je potrebno tudi, da sodelavci mreže ves čas ohranjajo diskusijo o načinu dela mreže, njeni organizaciji, administrativnem in strukturnem vključevanju naše Task Force, torej o naši prihodnosti v celoti.

Kot pri vsakem poročilu o dejavnostih Mreže zaščitene območij v Alpah bi se na koncu želeli zahvaliti. Prav posebno zahvalo zaslužijo sodelavci in sodelavke naše koordinacijske ekipe in vsi, ki so sodelovali z nami. Hvala za podporo, zaupanje in kolegialno sodelovanje. Dela pa ne bi mogli izvesti, če ne bi imeli dobre finančne oskrbe. Zato se moramo zahvaliti predvsem francoski vladi, ki je naš glavni podpornik, alpskim regijam Francije, državam članicam Alpske konvencije, upravam zavarovanih območij partnerjev naše mreže, fundacijam – še posebej fundacijama MAVA in Heidehof – in vsem drugim akterjem, ki so nas podpirali v skupnem delu znotraj Mreže zavarovanih območij v Alpah.

Dr. Michael Vogel

predsednik Mreže zavarovanih območij v Alpah – ALPARC

Vsebina

Tematska mreža ALPARC Nova področja delovanja za zavarovana območja	4–5
Turistična razpršitev, izziv za alpska zavarovana območja	6
»CIME«: ali je mogoče oceniti upravljanje zavarovanih območij?	6
Razvoj Alparcovega sistema GIS se nadaljuje	7
Prostorska mreža ALPARC: Narava na dobri poti	8–9
Econnect je zaživel	10
Novo orodje: spletne storitve JECAMI	10
Ekološki kontinuum za Alpe – izziv za celo generacijo	11
Sporočilo Alparca: Komunicirajmo skupaj in za Alpe	12–13
ViViAlp – ekološki prelet Alp	14
Za izobraževanje o gorah in alpski naravi	14
Tiho, prosim ... Ste slišali?	15
Multivizija: drugačen pogled na Alpe	16
Alparc, stalno prisoten na vseh alpskih zavarovanih območjih	17
Delo Mreže je tudi	18
Čezalpski hudički „Danilo Re“: mit ali resničnost?	18–19
Hvala Laurent!	19
Znanstveni Alparc: podatki in raziskave	20–21
Časopis eco.mont	22
Banka podatkov European Mountain Pool	22
Videno v 2009–2010	23
Sodelovanje se širi proti Karpatom	24–25
Velike zveri v središču pozornosti mreže zavarovanih območij	26
Alpe komunicirajo – s Karpati in za njih	26
Kam v prihodnosti	27

Tematska mreža ALPARC

Nova področja delovanja za zavarovana območja

PREOBRAZBA ZAVAROVANIH OBMOČIJ

Kot narava, ki se nenehno spreminja, so se tudi področja delovanja na zavarovanih območjih v zadnjih 20 letih precej spremenila. Poleg izpolnjevanja ustaljenih nalog se morajo zavarovana območja zdaj ukvarjati z novimi izzivi, kar zahteva širši, a hkrati tudi okolju prijazen pristop.

Pri tem se neizogibno soočajo z velikimi temami današnjega časa: globalnim segrevanjem, dobrim upravljanjem, ekološkim državljanstvom, okoljskimi storitvami in tudi vrednostjo bioraznoverstnosti – karkoli ta za zdaj še ne najboljše opredeljeni pojem pomeni. Na ta nova dejstva smo se odzvali na različne načine.

Leto 2010 – leto biotske raznoverstnosti – je s številnimi pobudami potrdilo, kako močno so velike okoljske teme povezane z varovanjem rastlinskih in živalskih vrst. Vprašanje globalnega segrevanja je tesno povezano s potrebo po zmanjšanju razdrobljenosti prostora in oblikovanju ekoloških kontinuumov, ki bodo omogočili selitev živalskih vrst.

Glavni cilji Alparca in različnih projektov, ki jih je v zvezi z navedenimi temami predstavil v obdobju 2009–2010, so bili vključitev razvojnih sprememb, oblikovanje platforme za izmenjavo izkušenj med zavarovanimi območji in razmišljanje o novih vprašanjih ter predstavitev medsebojnih povezav.

Sledi nekaj podrobnosti.

KONFERENCA »EKOLOŠKA POVEZANOST V ALPAH – ODGOVOR NA PODNEBNE SPREMEMBE ZA VAROVANJE BIORAZNOVRSTNOSTI«, NARODNI PARK BERCHTESGADEN (D).

Zavarovana območja imajo pomembno vlogo v boju proti globalnemu segrevanju.

Konferenca za seznanitev zavarovanih območij

Mednarodna Konferenca/ Berchtesgaden/D/ 2009 - © Nationalpark Berchtesgaden

z njihovo vlogo pri ozaveščanju širše javnosti in spodbujanju novih pristopov. Napredek proti drugačni mobilnosti, »zelena« turistična ponudba, spodbujanje ekološke gradnje.

(gl. posebno besedilo (zoom) o tem)

V zvezi z ekološko gradnjo je Alparc ustanovil novo delovno skupino, ki se bo ukvarjala z združljivostjo med tradicionalnimi veščinami gradnje in učinkovitimi sodobnimi pristopi na področju porabe energije.

Primer gradnje z uporabo obnovljivih virov v Alpah

© Nicole SPERZEL

© Toni SPRING

© Hannes RESCH

© Michael HARTMANN

OCENJEVANJE UPRAVLJANJA ZAVAROVANIH OBMOČIJ

Gre za dolgoročni projekt v sodelovanju s švicarskim ministrstvom za okolje (gl. besedilo o projektu »CIME«).

Zavarovana območja imajo na voljo okoli sto kazalnikov, izmed katerih izberejo ustrezne in z njimi merijo učinkovitost svojih dejavnosti. Ta pristop je korak pred danes običajnim načinom, ko se zavarovanim območjem predpišejo sistemi za ocenjevanje in s tem upravičevanje njihovega obstoja.

V raziskavi o skupnih prednostnih nalogah zavarovanih območij je bilo to vprašanje v 80 odstotkih postavljeno med glavne prednostne naloge dela Alparca v naslednjih letih. Več kazalnikov je namenjenih upravljanju zavarovanih območij in večji vključenosti raznih akterjev v življenje na posameznem območju.

Rhododhamnus chamaecistus (L.) Rchb. © ALPARC/ Nationalpark Berchtesgaden, Kurt WAGNER

NOVO DELOVNO PODROČJE ALPARCOVE SKUPINE ZA KOMUNICIRANJE: »OKOLJSKA VZGOJA«

Več skupnih srečanj je osebju zavarovanih območij omogočilo izmenjavo izkušenj in oblikovanje skupne strategije za ozaveščanje širše javnosti (gl. prispevke o komuniciranju in izobraževanju).

VAROVANJE BIORAZNOVRSTNOSTI IN ZNAČILNE VRSTE

Gre za pomembno nalogo, ki ji zavarovana območja že dolga leta namenjajo posebno pozornost

Delovna skupina in narodni park Visoke Ture (A) kot koordinator sta na novo opredelila spremljanje brkatega sera. Velike zveri so bile glavna tema strokovnega seminarja Trofeje Danilo Re 2009, ko je potekal tudi uradni sestanek skupine, na katerem so določili program dela v naslednjih letih. Alparc je v zvezi s to temo sodeloval tudi na sestanku uradne delovne skupine Alpske konvencije.

Po dveh letih lahko rečemo, da smo prišli do temeljnega pojma – wilderness,

ki navaja k razmisleku o vlogi zavarovanih območij pri zagotavljanju močne zaščite, varnega naravnega okolja in zatočišča za vrste.

Vse to se povezuje s širšimi pojavi, med drugim z globalnim segrevanjem in vse večjo ogroženostjo doslej od človeka nedotaknjenih habitatov.

Okoljska vzgoja © ALPARC/ Amt für Naturparke, Südtirol

Pojem se navezuje tudi na okoljske storitve, ki naj jih zagotavljajo zavarovana območja.

Na pobudo treh italijanskih parkov (Prealpi Giulie, Orobie Valtellinesi in Dolomiti Friulane) se je na to temo sestala tudi nova Alparcova delovna skupina. Po prvem srečanju je skupina predstavila način ocenjevanja storitev, ki jih zagotavljajo parki. To delo, ki je izrazito povezano z vprašanjem kazalnikov upravljanja se bo nadaljevalo, saj je upravljanje zavarovanih območij osnova okolju namenjenih storitev.

Ob vseh omenjenih razmišljanjih, prireditvah in dejavnostih pa nekatera vprašanja ostajajo odprta.

Ali lahko določimo vrednost bioraznovrstnosti in ali je to sploh potrebno?

Ko omenimo vrednost, med vrsticami nakažemo na možnost trgovanja z bioraznovrstnostjo, podobno kot pri »pravica do onesnaževanja«. To pa pomeni, da pozabljamo na dejstvo, da se okrnjene bioraznovrstnosti ne da popraviti, da vrste, ko izginejo, izginejo za vedno. Tako bioraznovrstnost dobi ceno, ki pa je bistveno previsoka.

Prihodnja svetovna okoljska politika bo namenjala osrednjo pozornost prav tem vprašanjem in zavarovana območja so pomemben kamenček v tem mozaiku.

In še eno vprašanje: »Ali je treba poudariti koristi, ki jih zavarovana območja prinašajo lokalnemu gospodarstvu?«

Danilo Re 2010/Scuol/CH © ALPARC, Elena MASELLI

Alparc se s tem ukvarja že danes, v prihodnje pa se bo še bolj (program 2011–2012). Vprašanje, ki si ga skupnosti na teh območjih upravičeno zastavljajo, pa dopušča tudi tvegano nasprotno argumentacijo: »Ali varovanje okolja lokalnemu in regionalnemu gospodarstvu sploh prinaša kakšne koristi?« Tako razmišljanje je lahko seveda usodno za celotno politiko ohranjanja alpskega okolja.

Vidimo, da področja delovanja mreže Alparc postajajo vse bolj večplastna in medsebojno odvisna. Verjamemo, da gre tu za samoumeven in pozitiven razvoj. To je še dokaz več za trditev, da so zavarovana območja med najpomembnejšimi dejavniki gora v gibanju – v vseh pomenih te besedne zveze ... Na zadnjem strokovnem seminarju Trofeje Danilo Re v Švicarskem narodnem parku je 200 parkovnih nadzornikov iz alpskih parkov poslušalo predavanje o – plazovih.

© ALPARC, Guido PLASSMANN

TURISTIČNA RAZPRŠITEV, IZZIV ZA ALPSKA ZAVAROVANA OBMOČJA

V času podnebnih sprememb in globalne krize (finančne, gospodarske in krize vrednot ...) se tudi turizem sooča z velikim izzivom: mora se razvijati, iskati nove rešitve in nove oblike delovanja, se razpršiti (diverzificirati). To še zlasti velja za zavarovana območja v gorah, ki so zelo privlačna, obenem pa tudi zelo občutljiva in krhka.

Kot koordinator delovne skupine za sonaravni turizem, kulturno dediščino in mehko mobilnost je naravni regijski park Vercors (F) Alparcu predlagal, da se dejavnosti delovne skupine osredotočijo na vprašanje turistične diverzifikacije, ki jo na območju svojega parka že izvaja. Program diverzifikacije središč sonaravnega razvoja gre v to smer.

Treba je poiskati nove razvojne modele in novo ponudbo ter spodbujati nove prakse. Treba je oblikovati nov pogled na počitnice in preživljanje prostega časa ter na gore, ki naj postanejo igrišče, pa tudi kraj za odkrivanje in učenje, kraj, ki si zasluži spoštovanje. To je še toliko bolj pomembno, ker je tradicionalni turizem v Alpah še vedno usmerjen predvsem v zimske športe, zlasti smučanje. Gre še vedno za elitni turizem, ki ni uravnotežen in prilagojen podnebnim spremembam, ki že potekajo.

Kot izkušeni in običajno vzorni akterji so zavarovana območja, tako poseljeni in urejeni kraji kot območja, ki nanje mejijo (zimskošportna središča ipd.), odličen prostor za poskuse in inovacije na področju turistične razpršitve.

Prvi korak na tej poti – zbrati izkušnje in dobre prakse z zavarovanih območij – smo že naredili z objavo seznama, ki je na voljo na spletnih straneh Alparca (glej Naše dejavnosti > Pobude alpskih zavarovanih območij). Dvajset zavarovanih območij iz šestih držav tu predstavlja izkušnje iz triindvajsetih primerov. (Novi prispevki so še vedno dobrodošli!)

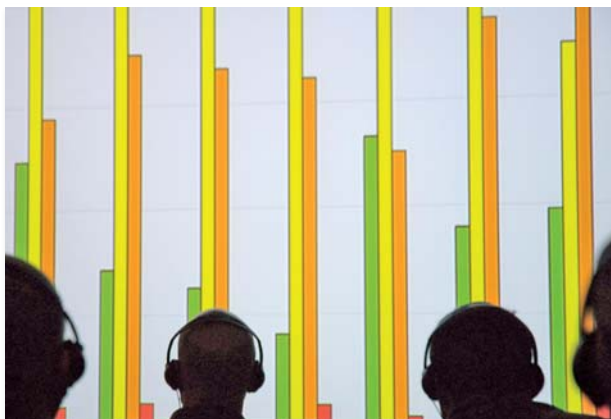
Kljub številnim obetavnim zgledom in raznolikim pristopom pa pojem turistične diverzifikacije še ni jasno in enotno opredeljen. Ker se vprašanj lotevamo na različne načine, si v Alparcu želimo zasnovati skupno bazo izkušenj, znanja in pristopov k vprašanju. Kot cilj smo si zastavili sklic tematskega sestanka skupine leta 2011 ali 2012.

»CIME«: ALI JE MOGOČE OCENITI UPRAVLJANJE ZAVAROVANIH OBMOČIJ?

Cilj projekta, ki izvira iz novega partnerstva s Švicarskim zveznim uradom za okolje in iz sodelovanja z Mrežo švicarskih parkov, je priprava seznama kazalnikov za merjenje učinkovitosti upravljaljskih ukrepov (CIME) na zavarovanih območjih.

POGOVOR S CARLOM OSSOLO IZ ŠVICARSKEGA ZVEZNEGA URADA ZA OKOLJE

Zakaj je treba oceniti učinkovitost upravljaljskih ukrepov na zavarovanih območjih?

© Parc National de la Vanoise, Christian NEUMULLER

Razprava o učinkovitosti upravljaljskih ukrepov na zavarovanih območjih se je začela v prejšnjem stoletju, ko je angleški izraz »management effectiveness« vzbujal nezaupanje ali dvom. Danes o tem govorimo bolj odprto, a pri iskanju sistemov, ki bi bili dovolj preprosti in uporabni za zavarovana območja ter bi jih bilo mogoče prilagoditi njihovim posebnostim, je bilo nemalo težav.

Alparc, mreža zavarovanih območij v Alpah, je bila med prvimi na tem področju, ki že od leta 2006 predlaga ustrezne ukrepe.

Zavarovana območja, ki bi imela sisteme

Prostorska mreža ALPARC:

Narava na dobri poti

«Švist ... od nikoder se prikaže kovinsko modri blisk in kot puščica švigne čez vodno gladino. Po obsežni »renaturalizaciji«, izpeljani s pomočjo narodnega parka Gesäuse (A) na območju Paltenspitze, več parov vodomcev spet gnezdi na bregovih reke. Na območje ob izlivu reke Palten v Enns, najdaljšo v celoti avstrijsko reko, se vrača nekdanja dinamika življenja. To je pomembno zaradi neke druge posebnosti: Enns teče 130 km brez najmanjše ovire, medtem ko je večina njenih alpskih vrstnic zaradi številnih jezov, električnih mikrocentral, zadrževalnikov in zajetij razrezana na tisočero odsekov. Toda če želimo, da bo tak prosti pretok rastlinstvu in živalstvu zares v korist, jima je treba zagotoviti kakovosten habitat.

Zagotavljanje prostega gibanja vrstam je bistvo dejavnosti, s katerimi je mreža Alparc začela leta 2003, ko se je začelo tudi delo na področju ekoloških omrežij.

Temeljni namen želje po ohranitvi izjemne bioraznoverstnosti te evropske gorske pokrajine je prav prepoznavanje, varovanje in obnova ekoloških povezav med alpskimi naravnimi območji.

Zavarovana območja v središču ekoloških omrežij

Ukrepi, predvideni za Alpe, se prednostno osre-

Kačji pastir je mojstrovina evolucije. Ko leti, je okreten kot malokatera druga živalska vrsta. Prosojna, tanka in prožna krilca so prepletena z gosto mrežo mikroskopskih žilic in se lahko premikajo neodvisno drugo od drugega. V njih lahko prepoznamo eno temeljnih načel narave: zasnovo mreže in mobilnosti kot strategije preživetja. Vsealpska ekološka omrežja sledijo temu zgledu: vzpostaviti mrežo med seboj povezanih zavarovanih območij, ki bodo osnova za ohranitev alpske bioraznoverstnosti. ©Yann KOHLER

dotočajo prav na zavarovana območja, kakršno je tudi narodni park Gesäuse (A). Zavarovana območja so nepogrešljiva značilnost ekoloških omrežij v Alpah, pomembna tudi s stališča preskušanja možnih rešitev. Tu si pridobivamo pomembne izkušnje s področja vzpostavljanja ekoloških omrežij. Tukaj delajo geografi, biologi in drugi izkušeni naravoslovci, ki poznajo ozemlje, živalske in rastlinske vrste ter krajevne posebnosti.

Na drugi strani so uprave zavarovanih območij, ki jih lokalni sodelavci poznajo in priznavajo kot partnerje. Po regijah so uprave najprimernejši kanal za prenos, obravnavo in razvoj raznih projektov.

Odličen zgled takega projekta je evropski projekt Econnect, v okviru katerega nastajajo nova orodja, ki bodo omogočila ocenjevanje povezlivosti posameznih območij in izvajanje konkretnih terenskih ukrepov za njeno izboljšanje (*gl. posebno besedilo o Econnectu*).

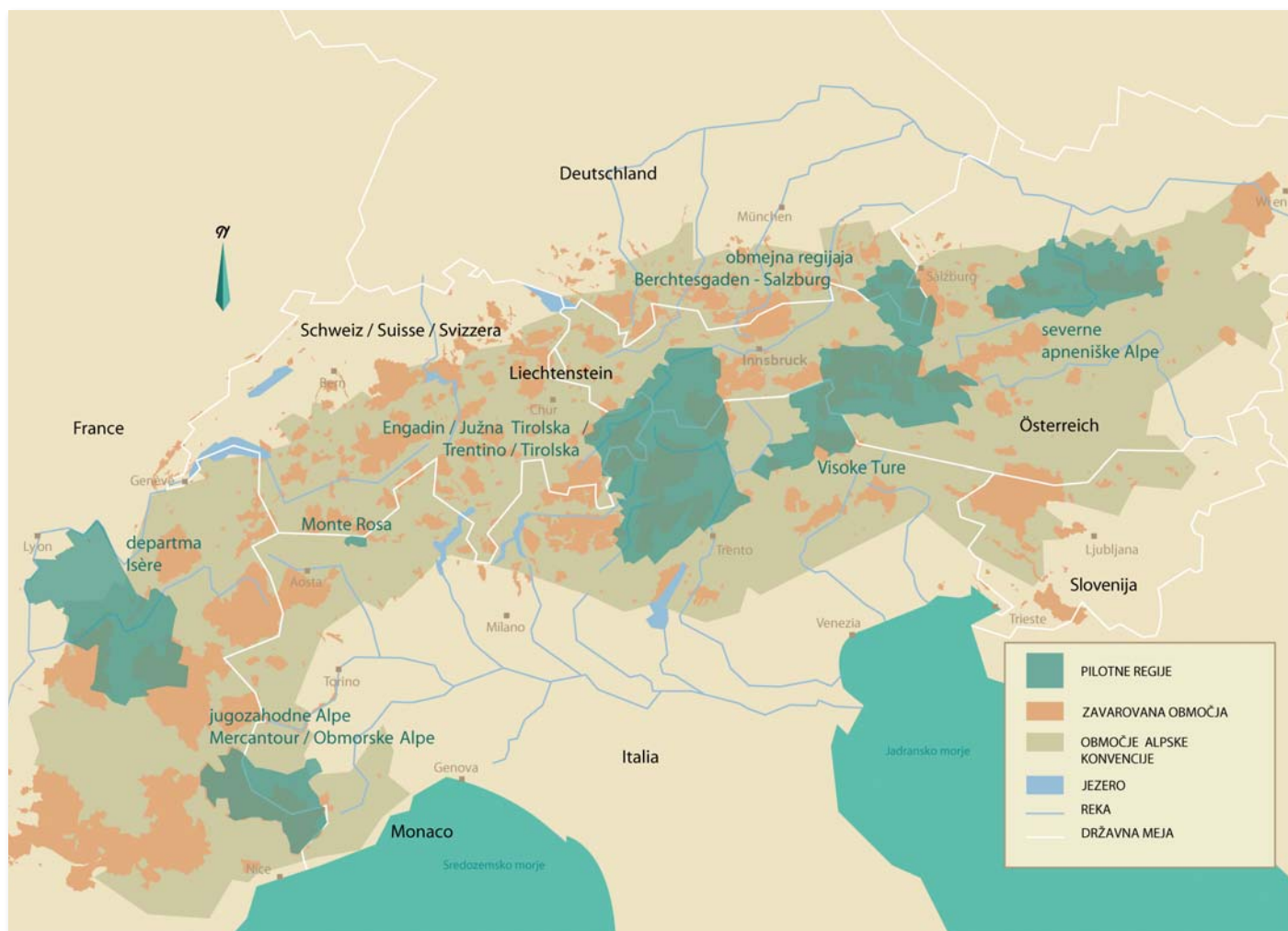
ZAGOTAVLJANJE ČEZMEJNE EKOLOŠKE POVEZANOSTI

Predstavniki pobude za ekološki kontinuum, katere član je tudi Alparc, so se dogovorili za skupni pristop v 7 »pilotnih regijah« celotnega alpskega loka. Partnerji Retijskega trikotnika, največje med pilotnimi regijami, ki se razteza med Švico, Avstrijo in Italijo, sicer opravljajo analize po manjših regionalnih enotah, a njihovo delo je ves čas usmerjeno v dejansko čezmejno povezanost teh območij.

Ne glede na države (regija **Berchtesgaden-Salzburg**), regionalne (regija **Nordkalkalpen**) ali upravne meje med parki (**Visoke Ture**), razne ovire med sodelujočimi (departma **Isère**), višinske omejitve (dolina **Aosta**) ali fizične ovire, ki jih za nekatere vrste lahko predstavljajo žičnice (regija **Alpi Marittime/Mercantour**), so pilotne regije zavezane skupni usmeritvi: vzpostaviti povezav prek meja.

Različna razmišljanja, raziskave, projekti in sodelovanje spodbujajo nastajanje novih prostorskih mrež in mrež sodelujočih

ter ponujajo nove možnosti za odziv na prihajajoče okoljske izzive – predvsem intenzivno rabo krajine in njeno drobljenje ter podnebne spremembe.

Zemljevid pilotnih območij projekta ECONNECT/2009 - © ALPARC

Na politični ravni omenjene ukrepe podpirajo »Ekološka omrežja«, platforma Alpske konvencije, ki je države članice pozvala, naj za pilotne regije pridobijo uradni znak Alpske konvencije. To bi bilo priznanje za ugledno in inovativno delo, ki ga opravljajo na teh območjih. Platforma zagotavlja tudi redne stike z mednarodnimi in evropskimi ustanovami (npr. območja Natura 2000 lahko štejemo kot pomembno strukturno prvino).

SODELOVANJE Z DRUGIMI OBMOČJI IN DRUGIMI AKTERJI

Odpiranje proti nealpskim območjem in delovanje v skladu z usmeritvami posamezne države. Zgled takega sodelovanja je informiranje o francoskih dejavnostih pod naslovom »zelena in modra infrastruktura« (trame verte et bleue). Pobude, katerih namen je neposredna povezava Alp s sosednjimi gorstvi, že obstajajo; ekološka povezava med Alpami in Karpati bo tako osrednja tema mednarodnega srečanja septembra 2010.

Vključevanje in ozaveščanje krajevnih akterjev ter povezovanje varovanja narave z dnevnim življenjem lokalnega prebivalstva. Prve izkušnje v departmaju Isère so naleteli na zelo dober odziv.

Lokalni akterji kažejo veliko naklonjenost takim projektom in v njih dejavno sodelujejo. Lovci, ki so zaradi svoje dejavnosti

še posebej občutljivi za ekološka vprašanja, so zelo zadovoljni, ker se upoštevajo njihove terenske izkušnje. Tudi poljedelci se zavedajo, da so zanje ta vprašanja zelo pomembna.

Finančni prispevki številnih vpletenih, med njimi na primer cestnih služb in upravljavcev avtocest, prav tako dokazujejo, da gre za področje, ki vzbuja veliko zanimanja. Ključ do uspeha je obveščanje širše javnosti.

Naklonjenost različnih skupin akterjev, za katere bi predvidevali, da bodo glede ukrepov prej zadržani, potrjuje, da ima tak pristop velike možnosti za uspeh.

Moč projektov ekoloških omrežij je ravno v tem, da omogočajo uspešnejše sodelovanje med različnimi območji, saj spodbujajo prepoznavanje problematike in prispevajo pri iskanju skupnih rešitev. Poleg tega omogočajo vsakemu udeležencu, da se vključi na svoji ravni, in zagotavljajo resnične spremembe na področju varovanja narave.

ECONNECT JE ZAŽIVEL

Econnect je zaplul s polno hitrostjo.

Projekt se je začel avgusta 2008, a je zaradi zapletene oblikovanja partnerstev in sodelovanja različnih akterjev potreboval nekaj časa, da je v pilotnih regijah zaživel. To obdobje je zdaj za nami.

Za vzpostavitev sodelovanja v okviru alpskega loka in prek meja regij je bilo potrebnih mnogo sestankov med različnimi pilotnimi regijami, ki jih večinoma sestavljajo zavarovana območja in njihove administrativne regije. Zadnja sestanka sta potekala v Italiji, in sicer februarja 2010 v Bolzanu in aprila 2010 v Dobbiacu. Doseženi so bili konkretni rezultati, regije so sprejele skupni pristop in metodologijo.

Spletno kartografsko orodje JECAMI, ki ga je predstavil Švicarski narodni park, je pripomoček, ki bo bistveno prispeval k projektu. Z lokalizacijo obstoječih ovir za rastlinske in živalske vrste omogoča vizualizacijo in izračun povezljivosti.

Njegovi podatki omogočajo nadaljnje tolmačenje in uporabo s strani pristojnih za politične odločitve.

Sestanek projekta ECONNECT/ Dobbiaco / IT/ 22. april 2010 - © ALPARC

priiložnost, da lokalnemu prebivalstvu in širši javnosti predstavimo obstoječo problematiko upravljanja, ki ne upošteva ekoloških potreb rastlinstva in živalstva.»

To pričevanje dokazuje, da morajo prebivalstvo in krajevni organi sodelovati, če želimo pri upravljanju območja doseči sinergijo. Takemu pristopu morajo slediti še druge ustrezne dejavnosti.

Sestanek projekta ECONNECT Bolzano/IT/ 4-5 Februar 2010 - © ALPARC

Izkazalo se je, da je dinamičnost pilotnih regij bistvena za uresničitev čezalpske narave projekta Econnect. Regije lahko danes nazorno predstavijo, kaj so naredile za ohranjanje, povrnitev ali ponovno vzpostavitev ekološke povezljivosti v alpskem prostoru.

Luca Giraudo, strokovni vodja Naravnega parka Alpi Marittime (I), ki predstavlja pilotno regijo Alpi Marittime/Mercantour, pripoveduje o koristih, ki jih prinaša sodelovanje pri projektu: »Naši pilotni regiji sodelovanje v projektu omogoča, da se podrobneje seznanimo z ekološko povezljivostjo in se odločimo za upravljanje, ki bo kar najbolj združljivo z vzpostavitvijo ekoloških koridorjev. Obenem je to

NOVO ORODJE: SPLETNE STORITVE JECAMI

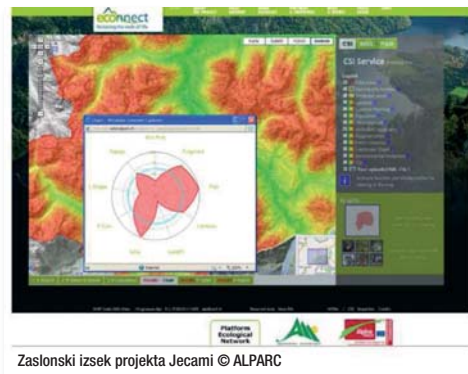
Spletna storitev, ki jo je Švicarski narodni park ponudil pilotnim regijam, omogoča pregledovanje bistvenih podatkov posameznih območij na podlagi kazalnikov indeksa CSI (Continuum Suitability Index).

Oglejmo si kazalnik razdrobljenosti, ki je posledica človekovih dejavnosti in infrastrukture.

Izberemo živalsko vrsto in orodje JECAMI takoj prouči fizične ovire in ekološke koridorje, ki so zanjo značilni.

Kazalniki, uporabljeni za izračun, bodo upoštevali razdrobljenost prostora zaradi infrastrukture, vrsto krajine, topografijo, rabo tal itd. Na zaslonu se hitro izrišejo območja, na katerih je treba prednostno ukrepati.

Glavni namen tega kartografskega orodja je zagotoviti usklajeno metodologijo za prepoznavanje možne ekološke povezljivosti v pilotnih regijah.

Zaslonski izsek projekta Jecami © ALPARC

JECAMI naj bi začel delovati do konca decembra 2010.

Ekološki kontinuum za ALPE – izziv za celo generacijo

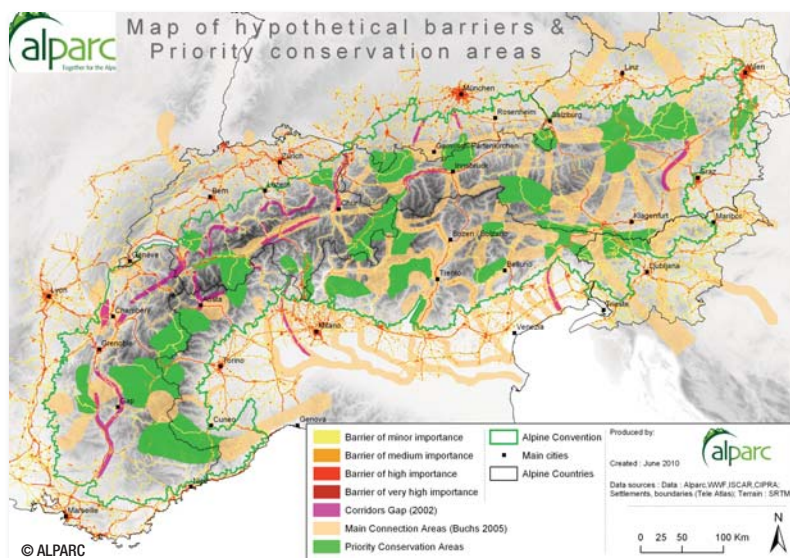
Pobuda *Kontinuum* je nastala v sodelovanju Cipre International, Alparca, Iscarja (strokovnega odbora Alpske konvencije) in WWF (alpskega programa), katerega korenine segajo v leto 2002, mednarodno leto gora. Takrat so štiri alpske organizacije ustanovile združenje, katerega namen je bila vzpostavitev obsežnega in celovitega ekološkega omrežja v Alpah. Za sodelujoče organizacije je to izziv, s katerim se bo ukvarjala vsaj ena generacija.

Odtlej so pripravili številne projekte, med katerimi je najbolj znan projekt ECONNECT. Za uspešno izvedbo projektov so vzpostavili tesno sodelovanje s platformo »Ekološko omrežje« Alpske konvencije, krovne politične organizacije, ki združuje vse alpske pobude v zvezi z ekološko poveztljivostjo.

Najpomembnejše dejavnosti in dosežki združenja so:

- oblikovanje alpske metodologije za vzpostavitev ekološkega kontinuuma skupaj z metodološkim vodičem za pilotne regije, vključene v pobudo;
- katalog skoraj 80 konkretnih ukrepov za podporo alpskemu ekološkemu omrežju, objavljen v vseh alpskih jezikih;
- zgibanke, brošure in druga orodja za obveščanje širše javnosti;
- podatkovni listi (fact sheets) za različne uporabnike;
- komunikacijska strategija za vključitev projekta v politično in medijsko okolje Alp;
- obsežna publikacija vseh dokumentov na temo ekološke poveztljivosti v Alpah, objavljenih v zadnjem času;
- velika medijska kampanja v letu 2010, letu bioraznovernosti, z naslovom »Zid« v 6 velikih mestih zunaj Alp. Na glavnih trgih velikih mest v okolici Alp bo postavljen zid kot simbol razdrobljenosti prostora, v katerem le nekaj razpok omogoča prehajanje živih bitij (ljudi). Tako bo ponazorjeno, kakšne so vsakodnevne posledice razdrobljenosti prostora za živalstvo in rastlinstvo.
- kartografija možnosti in velikih ovir za ekološko poveztljivost v Alpah [zemljevidi];
- oblikovanje »omrežja znanja« s tega področja s pomočjo skupine najpomembnejših strokovnjakov v Alpah;
- dejavna udeležba partnerjev na vseh domačih in mednarodnih dogodkih na temo ekoloških omrežij;
- prizadevno sodelovanje s pilotnimi regijami pri izvajanju dejavnosti v okviru projekta ECONNECT.

Glede na našete dejavnosti, stalnost delovanja, moč predlogov za nove ukrepe in povezavo štirih najvplivnejših alpskih organizacij je pobuda Kontinuum »nosilni steber« vseh projektov na področju ekološke poveztljivosti.

Sporočilo Alparca:

Komunicirajmo skupaj in za Alpe

Alpska zavarovana območja – Skupaj za Alpe“ je eden od „podpisov“, ki ga je med projektom ALPENCOM (2005–2008) izbrala delovna skupina „Skupno komuniciranje“, da bi opredelila Alparc. Cilj je bil bolje organizirati komunikacijo mreže z vidika skupne komunikacije, tj. med upravljavci znotraj mreže, in komunikacije za Alpe, tj. s širšo javnostjo.

To delo je zlasti omogočilo, da se opredelijo mreža in skupne vrednote, ki združujejo parke in rezervate v mreži Alparc, ter določi komunikacijska strategija. Ta strategija, ki se jo trudimo izvajati preko različnih projektov, s pomočjo boljše komunikacije v mreži širi glas o zavarovanih območjih v širši javnosti (med prebivalci, obiskovalci, izvoljenimi predstavniki, nosilci odločanja ...).

To je volja živahnejše in bolj dinamične mreže.

KOMUNICIRANJE „MED SABO“

Za dobro komunikacijo s širšo javnostjo mora mreža najprej notranje dobro delovati. To pomeni dobro „notranjo“ komunikacijo med osebjem zavarovanih območij in majhno koordinacijsko ekipo Alparca, Pisarno za zavarovana območja.

Zaradi vrzeli, ki jo je opredelil projekt ALPENCOM, smo popolnoma spremenili spletno stran, ki je postala platforma za izmenjavo in informiranje. Iz tega se je rodilo tudi izdajanje informacijskih listov v obliki e-novic.

Prav tako se nam je zdelo pomembno, da se na enem „mestu“ zberejo vsi viri za „komunikacijo“, ki jih je mogoče uporabljati v mreži.

Naredili smo prvi „Komunikacijski komplet / Communication Kit“, ki je na voljo na DVD-ju ali internetu (zasebni del). V „Komunikacijskem kompletu“ so med drugim zbrane informacije za medije, celostna grafična podoba, grafični elementi (logotip idr.), predstavitev v

Vodeni ogled ledenika «Plaine Morte» /Crans Montana/CH/2009 - © ALPARC, Elena MASELLI

vseh jezikih, vzorci večine naših komunikacijskih sredstev (razglednice, zloženke, kartografija zavarovanih območij ...), tehnični dokumenti o skupnih orodjih, kot je ViViAlp, potujoče razstave, multivizije itd.

Do konca leta 2010 ga bodo prejeli vsi, ki so pristojni za komuniciranje v alpskih zavarovanih območjih, njegova spletna različica pa se bo ves čas posodabljala. Tako bo vsem vključenim olajšal notranje komuniciranje (prireditve, publikacije, internet ...) in komuniciranje v informacijskih središčih, na primer z oglasnimi panoji, ki predstavljajo mrežo, in njihov park v Alpah.

KOMUNICIRANJE ZA OZAVEŠČANJE

Delovna skupina „Skupno komuniciranje“ je povsem spontano in tudi uradno svoja prizadevanja usmerila v nekdanje prikrito vprašanje okoljskega izobraževanja. Zavarovana območja namreč najpogosteje komunicirajo zato, da bi ozaveštila obiskovalce o

© ALPARC, Marie STOECKEL

pomenu varstva narave. Komuniciranje in izobraževanje sta torej tesno povezana. Številne osebe, ki delujejo v tej skupini, v svojem parku namreč pokrivajo oba vidika.

Leta 2009 je mreža Alparc s pomočjo okrepljenega partnerstva z mrežo REEMA (Alpska mreža za izobraževanje o gorskem prostoru) izbrala usmeritev, v skladu s katero se vprašanje izobraževanja najprej obravnava z vidika osebnih izkušenj v zavarovanih območjih. Iz prvih, načeloma plodnih izmenjav bi morali v prihodnosti nastati lepi skupni projekti (glej tudi posebno obvestilo o okoljskem izobraževanju).

KOMUNICIRANJE NA SPLETU

Zavarovana območja mreže so razpršena na območju s površino približno 190 000 km², ki sega od Dunaja do Monaka, od Ženeve do Ljubljane. Danes je samoumevno, da je internet postal nepogrešljivo orodje, zlasti za nas, ki delamo v mednarodnem okolju. V zadnjih letih smo veliko energije vložili v razvoj spletne strani alparc.org, ki je spletna izložba alpskih zavarovanih območij in strukture Alparca obenem.

Njen cilj je po eni strani obveščati javnost o zavarovanih območjih in njihovi mreži, po drugi pa zaposlenim v teh zavarovanih območjih ponuditi informacijsko platformo, katere zasebni del je še v pripravi. Poleg različnih novic, ki jih objavljamo in posredujemo, ter številnih napovedi dogodkov, je na spletni strani vedno več virov, ki jih je mogoče naložiti na osebni računalnik (publikacije, poročila, slike, povezave itd.), tudi seznam zavarovanih območij. Tega je treba zelo posodobiti, pri čemer računamo na prispevke zadevnih parkov in rezervatov.

Prav tako je pomembno, da zavarovana območja vidneje objavijo, da so vključena v mrežo. Spodbujamo jih, da na svoji spletni strani objavijo logotip in povezavo na stran Alparca. Boljše širjenje podobe bo okrepilo njeno kolektivno prepoznavnost.

E-novice so kot dopolnilo spletne strani postale osrednje komunikacijsko orodje, ki ga člani mreže očitno cenijo. Njihova priprava, ki je zaradi nove spletne strani tehnično sicer enostavnejša, pa predvsem zaradi prevajanja v pet jezikov zahteva svoj čas. Zato vsaj zaenkrat izhajajo samo približno petkrat na leto.

KOMUNICIRAJMO SKUPAJ: SKUPNA ORODJA, VSEM NA VOLJO

V teh dveh letih smo izdelali različna komunikacijska sredstva: informacijske stojnice, tematske brošure, zloženko ali poročila, nove razglednice, e-novice itd. Vsa so lepo enotno oblikovana v skladu s celostno grafično podobo, ki je bila narejena za Alparc med projektom ALPENCOM in se zdaj učinkovito uporablja.

Lep skupen projekt je tudi multivizija alpskih zavarovanih območij, ki je nastala leta 2009. Njeno izvajanje je začasno ustavljeno, vendar bi se moralo nadaljevati v naslednjem programskem obdobju.

Drugo skupno orodje je ViViAlp, ki je nameščeno v 15 informacijskih središčih ali muzejih v Alpah. V priloženih posebnih obvestilih so nekatera od teh orodij in izdelkov podrobneje opisana.

Zbirka razglednic je lep primer skupnega komunikacijskega orodja.

Nastala je v projektu ALPENCOM na podlagi enostavnega in privlačnega modela, ki se enostavno razširja in kaže raznolikost zavarovanih območij mreže Alparc. V zadn-

Vodena ekskurzija © Amt für Naturparke, Südtirol

jih letih je zbirka postala še bogatejša.

Na razglednicah sta logotipa parka in mreže Alparc, tako da zavarovana območja pokažejo, da so vključena v mrežo. Parki brezplačne razglednice delijo udeležencem na dogodkih ali v informacijskih središčih. Poleg tega lahko alpska zavarovana območja brezplačno uporabijo osnovne dokumente zbirke, če jih želijo natisniti.

Vse razglednice so objavljene na spletni strani Alparca (glej Viri > Fotogalerija).

Leta 2009 in 2010 so zbirko, ki zdaj vsebuje 23 različnih razglednic, nekatere so v več jezikih, obogatile fotografije Regijskega parka Orobie Valtellinesi (I), Narodnega parka Vanoise (F) in Švicarskega narodnega parka. Nastale so tudi tri nove „tematske“ razglednice, dve v počastitev sodelovanja s Karpati in ena na temo alpskega biološkega bogastva – v mednarodnem letu biotske raznovrstnosti.

Švicarski narodni park je po odlični zamisli ustvaril razglednico za uslužbence parka. Izgleda enako kot običajna razglednica, le zadnja stran je drugačna. Park s to razglednico na zelo privlačen način pospremi poštne pošiljke in obenem sporoči, da je vključen v mrežo Alparc. To je primer preproste in poceni aktivnosti, s katero se izvaja skupna komunikacijska strategija mreže Alparc in ki prispeva k enemu njenih velikih ciljev, tj. parke in rezervate bolj vključiti v promocijo NJIHOVE alpske mreže na NJIHOVI ravni.

ViViALP – EKOLOŠKI PRELET ALP

Skupno orodje ViViAlp, virtualni obisk alpskih zavarovanih območij, zdaj deluje na petnajstih različnih krajih v Alpah. Poenostavljena različica je dostopna na spletu s pomočjo programa Google Earth.

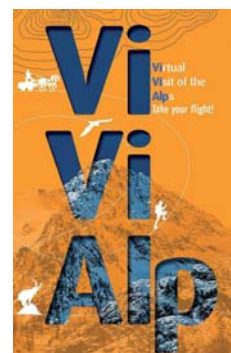
Z mobilno postajo lahko Alparc to orodje predstavi tudi zunaj stalnih razstavišč in zlasti na prireditvah. Na tak način lahko ViViAlp predstavimo našim partnerjem, ki tega še niso sami poskusili, in tudi širši javnosti.

Tako je bilo letos v mestu Sallanches (F), kjer je skoraj tristo ljudi lahko odkrilo pogled z neba na zavarovana območja. Orodje dobro deluje: v letih 2009–2010 so bile potrebne samo tri intervencije, predvsem zaradi usklajevanja zaslona na dotik z igralno palico. Leta 2010 pa smo pomagali tudi Narodnemu parku Ecrins (F) pri namestitvi dodatne postaje.

Treba je vnesti še nekaj vsebinskih popravkov in različnih izboljšav. Zaželeno je, da se orodje posodobi v letu 2011, še posebej ker se želijo pridružiti zavarovana območja in dodati svoja ozemlja in zanimivosti.

Kraji, kjer je postaja ViViAlp:

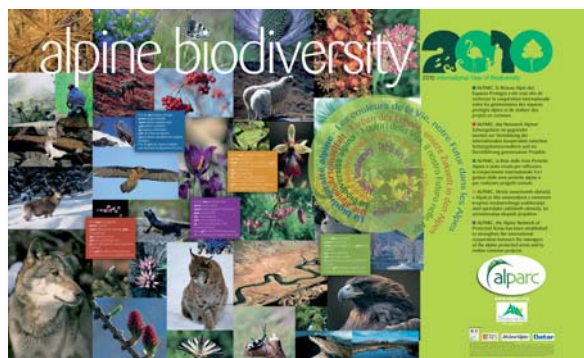
- **Nemčija:** Središče Narodnega parka Berchtesgaden.
- **Avstrija:** Narodni park Hohe Tauern, informacijsko središče BIOS (Koroška), park Mittersill (Salzburg), park Matrei (Tirolska).
- **Francija:** Narodni park Ecrins, info center Vallouise in info center parka Valgaudemar; Narodni park Vanoise: info center v Termignonu. Maison des Parcs et de la Montagne v Chambéryju
- **Italija:** Naravni park Drei Zinnen / Tre Cime, info center Toblach; Naravni park Mont Avic, postaja v alpskem muzeju Forte di Bard; Narodni park Gran Paradiso, informacijsko središče v Cogneu in postaja v Muzeju naravoslovnih znanosti v Torinu.
- **Slovenija:** informacijsko središče parka Škocjanske jame; informacijsko središče Triglavskega narodnega parka na Bledu.
- **Švica:** informacijsko središče Švicarskega narodnega parka, Zernež.

ZA IZOBRAŽEVANJE O GORAH IN ALPSKI NARAVI

Naša družba otroke postopoma usmerja v „izobraževanje brez tal“. Vendar „otrok prav zunaj, na vrtu, na travniku in v gozdu [...], v hribih, v polnem stiku z resničnostjo vzpostavi pomemben del svojega odnosa do telesa, čutov, inteligence, življenja in bitij“ (L. Espinassous*).

S tega vidika so alpska zavarovana območja čudovita za odkrivanje, navduševanje in nabiranje izkušenj mladih in manj mladih obiskovalcev. Načeloma je tam izkušeno osebje, ki spremlja obiskovalce pri zunanjem odkrivanju, razlaga, pokaže, opisuje naravo ...

Razstavnino ALPARC-a na temo biotske raznovrstnosti v Alpah - 2010

Zdi se, da je izobraževanje o okolju in naravi z naravo logična naloga zavarovanih območij, saj je njihova vloga prispevati k trajnostnemu varstvu narave.

Zato je bil že čas, da ta problematika postane predmet razmišljanja in izmenjav v mreži Alparc.

Od leta 2009 se s to tematiko ukvarja delovna skupina „Skupno komuniciranje“, ki so jo sprva sestavljale osebe, zadolžene za komuniciranje, in nekaj oseb, zadolženih za izobraževanje. Pri tem sodeluje z Alpsko

mrežo za izobraževanje o gorskem prostoru (REEMA), ki povezuje osebe, zadolžene za „izobraževanje“ v zavarovanih območjih francoskih Alp.

Prvi delovni sestanek skupine je potekal junija 2009 v vasi Bourg d'Oisans v Narodnem parku Ecrins (F). Po mnenju koordinatorice Isabelle Roux mora zblížanje mrež REEMA in Alparc omogočiti, da „se ta pozitivni in strukturirani ukrep iz Francije razširi na mednarodno okolje in se popolnoma osmisli na ravni Alp“.

Pri številnih zavarovanih območjih smo nabrali primere izkušenj in dobrih praks na področju izobraževanja o alpskem okolju: skoraj 25 dokumentov v elektronski obliki, večinoma v več jezikih, je že objavljenih na spletni strani (glej Naše dejavnosti > Okoljsko izobraževanje). Ta zbirka se redno širi.

Tako imamo nove stike in novo gradivo za razmišljanja delovne skupine. Poleg tega nas je to spodbudilo, da želimo združiti ljudi, ki delajo na tem področju. Prva srečanja oseb, zadolženih za izobraževanje v alpskih zavarovanih območjih, so načrtovana 19. in 20. oktobra 2010 v Zernezu v Švicarskem narodnem parku.

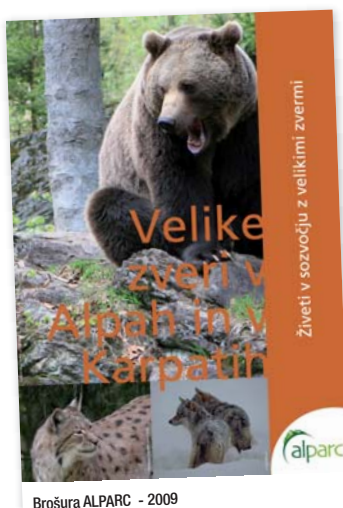
Če je obdobje 2009–2010 omogočilo dober zagon in trdno podlago, pa sodelujoči pričakujejo, da bo program 2011/12 utrdil izmenjave v skupini in prinesel skupne projekte.

* *Louis Espinassous, vzgojitelj, gorski vodnik, pripovedovalec in pisatelj. Odlomek iz njegove zadnje knjige „Pour une éducation buissonnière“, založba Editions Hesse, 2010.*

TIHO, PROSIM ... STE SLIŠALI?

Volk tuli, medved brunda, ris plane.

Ker jih je v naravi težko presenetiti, so deležni velike pozornosti in so predmet številnih razprav. So tudi pomembna tema sodelovanja med upravljavci alpskih in karpatskih zavarovanih območij.

Leto 2009 je zaznamovalo pomembno delo mreže na področju velikih zveri. Medved, volk in ris so bili v središču mednarodnega kolokvija „Velike zveri: Strategije upravljanja, raziskovanja in komunikacije v zavarovanih območjih“, ki je potekal od 2. do 4. julija 2009 v Narodnem parku Nizke Tatire na Slovaškem. Ta dogodek, ki je bil organiziran v okviru partnerstva z mrežo CNPA (Mreža zavarovanih območij v Karpatih), je bil tudi povod za izdajo brošure „Velike zveri v Alpah in v Karpatih“, v kateri je opisano stanje teh simboličnih vrst in prakse pri njihovem upravljanju v obeh gorovjih.

Brošura, ki je izdana v štirih alpskih jezikih in angleščini, je na spletni strani Alparca objavljena v elektronski različici. (slika naslovnice brošure)

Kaj še čakate ... utihnite in z nami spoznajte te tri mitične vrste iz Alp in Karpatov!

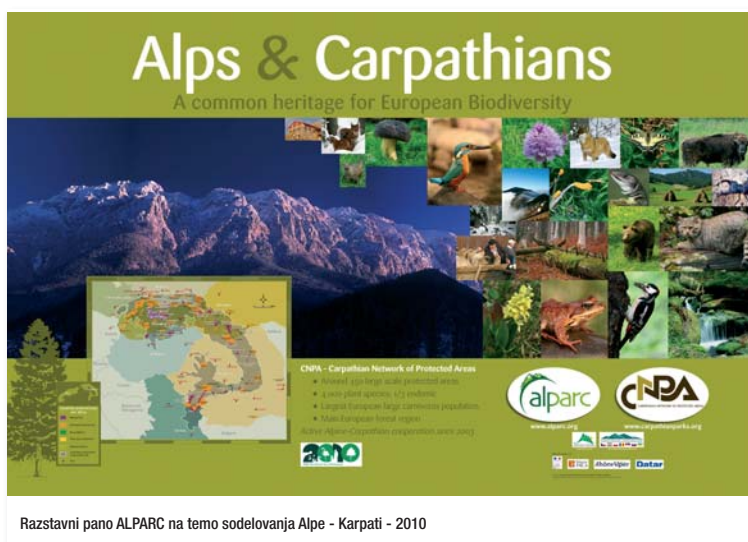
Bi govorili „bioraznovrstno“?

Generalna skupščina OZN je leto 2010 razglasila za mednarodno leto biotske raznovrstnosti. Vse več je komunikacijskih sredstev, prireditev, konferenc in brošur, ki se borijo za svoj prostor v novem „virtualnem ekosistemu“ – na internetu.

Alparc se je odločil dati besedo upravljavcem zavarovanih območij, da bi prišel do jedra njihovih vprašanj. Izšel je dosje na temo obvladovanja divjih živali, izzivov, ki jih prinašajo podnebne spremembe, ter bioraznovrstnosti v Alpah in drugje. (slika naslovnice brošure)

Alparc se je v skladu z zamislijo, da bi komunicirali „bioraznovrstno“, odločil za komuniciranje in ozaveščanje s poudarjanjem lepote in bogastva naše dediščine. Ognjemet in eksplozija barv življenja na novih informacijskih stojnicah in razglednicah, posvečenih bioraznovrstnosti v Alpah in sodelovanju s Karpati.

Uživajte v nezmernih količinah! (fotografija stojnic)

MULTIVIZIJA: DRUGAČEN POGLED NA ALPE

ODPRAVITE SE NA NEVERJETNO NOVO POTOVANJE IN PONOVO ODKRIJTE ALPSKA ZAVAROVANA OBMOČJA ...

Kako narediti enotno skupno orodje, ki nudi drugačen pogled na Alpe in zavarovana območja?

Z multivizijo, tj. načinom komunikacije, ki je redek in zato originalen ter obenem enostaven za razširjanje.

Brez besed ali z zelo malo besedami, kajti govorijo podobe in glasba. Jezikovne ovire izginejo. Claude Dautrey, vodja službe za komunikacijo v Narodnem parku Ecrins (F), opozarja, da „je podoba univerzalni jezik v najboljšem pomenu, naše fotografije [ki jih je naredilo osebje zavarovanih območij] so naša posebnost in hkrati tisto, kar nam je najbolj skupno“.

Claude Dautrey in njegov kolega Pascal Saulay sta pobudnika projekta. Alparcu pomagata pri njegovi izvedbi.

Pri tem ne gre za nikakršen poskus, ker sta tako orodje že naredila za svoj park. Zanju je multivizija „izredno

kakovostna avdio-vizualna predstavitev z zlitjem čudovitih kulis in zaporednimi konkretnimi elementi. Gre za fotografsko projekcijo z glasbeno spremljavo, katere predstavitve poteka na zelo velikem ekranu s sinhronim prikazom posameznih fotografij – podobno predstavitvi z diapozitivi, vendar veliko bolj prefinjeno in povsem drugače od običajnih videoučinkov. S pomočjo ustrezne obdelave ter vizualnih in zvočnih učinkov lahko s fotografijami poudarimo enostavna sporočila. Uporabi se samo nekaj ključnih pojmov, zato da je doživetje toliko večje.“

To je moderno, estetsko in prodorno orodje. Namenjeno je široki javnosti (posebej prilagojeno za javne projekcije v informacijskih središčih in na prireditvah), je enostavno za razširjanje (DVD) in ravno prav dolgo, približno 15 min.

V Avstriji se je Narodni park Gesäuse, ki tudi že ima izkušnje na tem področju, z Andreasom Hollingerjem lotil montaže projekta poleg francoskih parkov Ecrins in Vanoise.

Kljub temu so ta lepi projekt prizadele strukturne težave, s katerimi se trenutno sooča Alparc. Projekt se je začel leta 2009 na pobudo delovne skupine „Skupno komuniciranje“. Pripravljalna faza projekta je združila približno dvanajst partnerjev (glej seznam spodaj), ki so bili pripravljeni sodelovati pri izvedbi v letu 2010. V tem obdobju smo začeli delati na upravnem področju (sporazum o partnerstvu) ter na tehničnem in ustvarjalnem področju (scenarij, oprema, tehnične značilnosti, zbiranje podatkov o izkušnjah in morebitnih izvajalcih ...).

Žal smo morali v fazi finančnih zavez in uradnega začetka projekt prekiniti. Ponovno ga želimo oživiti v letu 2011, če bomo pridobili potrebna sredstva in znanje, in seveda želimo uporabiti vse, kar je bilo narejenega v fazi pred

začetkom projekta. Upamo, da se bodo isti parki še vedno pripravljali spustiti v avanturo!

Kdaj bomo torej šli na to nenavadno potovanje čez Alpe? Če bo vse v redu, bomo štartali leta 2012!

Parki, ki so že vključeni v projekt multivizija:

- Narodni park Berchtesgaden/D
- Narodni park Hohe Tauern/A
- Narodni park Gesäuse/A
- Narodni park Kalkalpen/A
- Triglavski narodni park/S
- Švicarski narodni park/CH
- Urad naravnih parkov Zgornjega Padižja/I: 7 naravnih parkov
- Narodni park Vanoise/F
- Narodni park Ecrins/F
- Narodni park Mercantour/F
- ASTERS/F
- Regionalni park Alpe Veglia e Alpe Devero/I

© ALPARC, Martin PAVLIK

Narodni park des Ecrins © ALPARC, Guido PLASSMANN

Alparc, stalno prisoten na vseh alpskih zavarovanih območjih

In na najvišjo stopničko leta 2010 stopi Triglavski narodni park (SI), ki je nadomestil Narodni park Berchtesgaden (D). Letos so bili slovenski smučarji, strelci in tekači na smučeh najboljši.

Trofeja Danilo Re je največje alpsko srečanje osebja zavarovanih območij. Vsako leto se v enem od alpskih parkov sreča od 200 do 250 športnikov, spremljevalcev in organizatorjev. Ta prireditve v spomin nadzorniku, ki je preminil med opravljanjem službe, je, potem ko so jo italijanski parki „internacionalizirali“ s pomočjo koordinacijske ekipe Alparca, postala eden največjih trenutkov alpskega sodelovanja.

Srečanje Danilo Re 2010/Scuol/CH - © Parc National de la Vanoise, Christian NEUMULLER

To velja tudi za Generalno skupščino Alparca in nekatere velike konference o sodobnih vprašanjih upravljanja naravnih območij, kakršna je bila konferenca o podnebni spremembi in čezalpskem ekološkem omrežju v Narodnem parku Berchtesgaden leta 2009.

Vendar so te velike prireditve, ki jih usklajuje Pisarna za zavarovana območja v okviru Stalnega sekretariata Alpske konvencije, le najvidnejši primeri vsakodnevne dela, usklajevanja in vodenja, namenjenega izmenjavam in sodelovanju med alpskimi zavarovanimi območji na najrazličnejših področjih.

Pisarna je v zadnjih dveh letih prejela več kot tisto velikih in malih prošelj. Na vse je odgovorila, več kot dvesto jih je vsebinsko obravnavala, da je lahko pomagala zavarovanim območjem in drugim partnerjem.

Prošnje so najrazličnejše, vzpostavitev stikov, prevodi, organizacija majhnega dogodka, prisotnost na prireditvi, organizacija srečanja na določenem kraju (študijsko potovanje), pomoč pri tematski ekskurziji, organizacija tehničnega sestanka za eno od delovnih skupin Alparca, ukrepanje in lobiranje za zagovarjanje

Mednarodni izvršni odbor ALPARC/Matrei/A/ 2009 - © ALPARC

projektov pri evropskih institucijah, pisanje član- kov za časopise zavarovanih območij, iskanje fotografij ... Popolnega seznama ni mogoče narediti, čeprav je to bistveni del dejavnosti Pisarne. Delo, ki je skrito, vendar bistveno.

Za dobro usklajevanje sta potrebna dva sestanka Mednarodnega izvršnega odbora ter en ali dva ses-

tanka francoske nacionalne delovne skupine (in na zahtevo skupin drugih držav). Tukaj poteka spremljanje dejavnosti in se rojevajo novi projekti.

Za uspešno izvedbo vseh nalog je pomemben vsak element.

Komunikacijska orodja in banke podatkov, vključno s kartografijo zavarovanih območij, ki jo Alparc izvaja preko Pisarne, zagotavljajo gladko delovanje in omogočajo, da prošnje dobijo odgovore ter da e-novice, brošure in drugi dokumenti redno izhajajo.

Biti prisoten, nastopati na mednarodnih prireditvah, udeleževati se sestankov za usklajevanje pri izvedbi projektov z mednarodnimi partnerji, pisati poročila ali vzpostavljati nova orodja za sodelovanje - vse te dejavnosti so bistvene za dobro delovanje na mednarodni ravni in varstvo narave. Tudi posodabljanje projektov in vzdrževanje orodij vsak dan zahtevata veliko dela cele ekipe.

Iz desne proti levi: Marco ONIDA, Generalni Sekretar Alpske konvencije, Michael VOGEL, predsednik Mreže zavarovanih območij v Alpah in Aurelia ULLRICH, vodji projektov pri CIPRA international © ALPARC

DELO MREŽE JE TUDI:

- **V**zpostavljane stikov med udeleženci: park na primer v alpski državi išče specialista za opazovanje brkatega sera – za pomoč se obrne na mrežo!
- Širjenje informacij s pomočjo redno posodobljene baze podatkov. Od zavarovanih območij in partnerjev v vseh alpskih državah vsakodnevno prejemamo informacije in novice: programe dejavnosti, tematske informacije, vabila na prireditve in podobno. Na zahtevo jih posredujemo svojim kontaktom ali jih objavimo na spletni strani Alparca ali v novicah.
- Prevajanje dokumentov za izmenjavo znanja v Alpah. Premagovanje jezikovnih ovir je nujni pogoj za učinkovito komuniciranje v alpskem loku.

Ekipa mreže je večjezična, če pa je potrebno, zunanji prevajalci-tolmači dopolnijo njihovo delo.

- Razdeljevanje naših publikacij (aktov, dosjejev, tematskih brošur ...) vsem zainteresiranim osebam.
- Odgovarjanje na prošnje, ki prispejo na našo spletno stran.
- Vsakodnevno odgovarjanje na številne telefonske klice in elektronsko pošto, na prošnje za informacije o zavarovanih območjih ter politikah varstva in trajnostnega razvoja alpskega prostora.

Ta seznam storitev, ki jih opravlja Pisarna, ne zajema uradnih projektov in seveda ni izčrpen!

ČEZALPSKI HUDIČKI „DANILO RE“: MIT ALI RESNIČNOST?

Veste, da v Alpah še danes živijo nenavadna bitja? Pogumni drobni možje in žene, ki so pripravljeni kljubovati najstrašnejšim vremenskim neprilikam, skrajnim telesnim preizkušnjam, neskončnim ponočevanjem, razkošnim gostijam, razposajenemu plesu in poliglotskim napadom neustavljivega smeha?

Na Črni gori blizu doma ali v skrivnih vrtičkih gojijo noro ljubezensko strast do gora tako kot Danilo Re, eden izmed njih, ki je na žalost izginil v Začaranem gozdu. Vsako leto se čezalpski hudički prav v spomin na enega od njih na tretjo polno luno po zimskem sončevem obratu sestanejo na prav posebnem obredu.

Radi se igrajo ob ognju in v soju zvezd ter si zastavljajo izzive in premagujejo neskončne telesne preizkušnje. Hudičkom ne manjka ne humorja ne prebrisanosti in prav radi prisluhnejo čudovitim zgodbam, v katerih spregovorijo živali (kot na srečanju leta 2009 v Narodnem parku Hohe Tauern, kamor so bili povabljeni tudi medvedi, risi in volkovi) ali s katerimi se učijo deskati na plazovih (kot na srečanju leta 2010 v Švicarskem narodnem parku).

Nikar ne mislite, da je po 15 letih čar izginil! Kajti ta nežna in izjemna bitja so precej trmasta in leta 2011 boste morali samo dvigniti pogled proti Triglavu, pa jih boste videli, kako se smeji po poskakovanju po vrhovih.

Čezalpski hudiček © Parc National de la Vanoise, Christian NEUMULLER

NEKAJ ŠTEVILK

Leta 2009 =>

- v Mittersillu (A), Narodni park Hohe Tauern, od 12. do 15. marca 2009
- 49 ekip
- približno 200 oseb
- tehnični seminar „Velike zveri“

Leta 2010 =>

- v Scuolu (CH), Švicarski narodni park, od 19. do 22. januarja 2010
- 53 ekip
- približno 230 oseb
- Tehnični seminar „Plazovi“, simpozij v sodelovanju s švicarskim zveznim inštitutom za raziskave snega in plazov v Davosu

HVALA LAURENT!

Naš kolega in prijatelj Laurent Buisson, vodja projektov pri organizaciji DATAR (medresorska delegacija za prostorsko planiranje in regionalno privlačnost) v Grenoblu/F, je šel oktobra 2010 v pokoj. Tesno je sodeloval pri vzpostavljanju Mreže zavarovanih območij v Alpah ALPARC. V 20 letih svojega delovanja je bil neutrudljiva gonilna sila francoske Mreže zavarovanih območij v Alpah. Celotna ekipa ALPARC, njen predsednik in Pisarna za zavarovana območja Stalnega sekretariata Alpske konvencije se mu zahvaljujemo za njegov pomemben prispevek, brez katerega se Mreža ne bi razvila do te stopnje.

Narodna delovna skupina ALPARC, sestanek v Narodnem Parku Vanoise, 16 september 2010
© ALPARC, Guido PLASSMANN

Prijateljstvo na progi/ Scuol/CH/Danilo Re 2010 © Parc national de la Vanoise, Christian NEUMULLER

Ženska zmagovalna ekipa iz Narodnega Parka Visoke Ture, Salzburg/ Hohe Tauern/A/Danilo Re 2009 - © ALPARC

Tek na smučeh /Scuol/CH/Danilo Re 2010 - © Parc national de la Vanoise - Christian NEUMULLER

Darilo v zahvalo Laurentu Buissonu © ALPARC, Renate BIEDERMANN

Znanstveni Alparc:

podatki in raziskave

Znanstvena dejavnost Alparca se je razvijala v dveh smereh.

Ena zadeva zbiranje in obdelavo podatkov o zavarovanih območjih v alpskem loku in v okviru sodelovanja s Karpati o zavarovanih območjih Karpatov.

Namen druge pa je prispevati k večji preglednosti raziskovanja in raziskovalnih projektov v zavarovanih območjih.

Prva usmeritev je ena najstarejših dejavnosti mreže. GIS (Geografski informacijski sistem) je podlaga za napredno kartografijo alpskih zavarovanih območij in se napaja s podatki iz baze o zavarovanih območjih, tekočih projektih, površini, kategoriji IUCN, glavnih dejavnostih, stikih itd.

Je eno najpomembnejših orodij mednarodnega sodelovanja.

Druga usmeritev ima tri stebre: alpski znanstveni odbor, ki je nastal iz znanstvenega odbora Alpejske konvencije (ISCAR) in se imenuje ISCAR-P (P kot „protected areas“, tj. zavarovana območja), znanstveni simpozij za zavarovana območja in pridružene raziskovalce, ki poteka vsake štiri leta v Kaprunu (Salzburg) v Avstriji, ter časopis eco.mont, ki je platforma za objavljane raziskovalnih dejavnosti v o zavarovanih območjih alpskega loka (glej posebno obvestilo o eco.montu).

Na simpoziju v Kaprunu se sestane veliko raziskovalcev s področja alpskih zavarovanih območij, pri čemer vendarle prevladujejo germanske dežele.

Za boljše sodelovanje na področju raziskav je treba bolj uravnovežiti raziskovalne dejavnosti v celem alpskem loku in jih bolje predstaviti. Alparc bo skupaj z organizatorji iz narodnega parka Hohe Tauern pri tem vztrajal zlasti na prihodnjem simpoziju leta 2013.

Opisani trije stebri imajo na razpolago banko podatkov o raziskavah, ki potekajo v različnih evropskih gorovjih (European Mountain Pool). Banka zagotavlja tudi večji sinergijski učinek s časopisom eco.mont, saj jo trenutno upravlja njegovo založništvo.

Vsa ta orodja so v preteklosti in zlasti zadnji dve leti dejavno prispevala k velikim Alparcovim projektom.

Z izdelavo zemljevida, ki prikazuje potencial za povezovanje v alpskem loku in poudarja glavne ovire zanj, so pripomogla k vzpostavitvi alpskega ekološkega omrežja.

Na povsem znanstveni ravni so prispevala k dejavnostim Alparca v zvezi s prilagajanjem na podnebne spremembe in njihovim upočasnjevanjem.

Od leve proti desni: dr. Guido Plassmann, ALPARC, DI Wolfgang Urban, gostujoči direktor Narodnega parka Visoke Ture, dr. Michael Vogel, predsednik ALPARC, dr. Leopold Füreder, Univerza v Innsbrucku in mag. Peter Rupitsch, gostujoči direktor Narodnega parka Visoke Ture na 4. simpoziju o raziskovanju v zavarovanih območjih na Gradu Kaprun v Salzburgu v Avstriji/ 17-19 september 2009 © National Park Hohe Tauern

Simpozij o raziskovanju v zaščitenih območjih Kaprun/Avstrija/17-19. september 2009 © ALPARC

Sodelovanje z znanstvenimi krogi daje snov delovnim skupinam Alparca, zlasti skupinam v zvezi z alpskimi habitati in živalskim svetom (velike zveri, veliki kopitarji, ptice roparice, habitati itd.). Zavarovana območja so hkrati uporabniki rezultatov raziskav, ki jih uporabljajo pri upravljanju, in predmet raziskav. Zato je ta del dejavnosti Alparca izredno pomemben za Pisarno za zavarovana območja v okviru Stalnega sekretariata Alpske konvencije in mrežo zavarovanih območij.

Zato je še toliko pomembneje, da se v prihodnjih letih okrepijo raziskovalne dejavnosti in vzpostavi podatkovna banka o alpskih zavarovanih območjih.

Zavarovana območja na območju celotnega alpskega loka so eden od regionalnih strukturnih elementov zaradi pomembne vloge pri ohranjanju vrst, preko ciljno usmerjenih posegov in spremljanja, ki združuje upravljavce, raziskovalce in številne druge lokalne udeležence. So zatočišča ali nova bivališča nekaterih vrst, ki se naravno vračajo v alpski lok, potem ko jih je zdesetkalo človekovo ravnanje v začetku preteklega stoletja. Vsako leto privabijo tudi na tisoče turistov in dejavno prispevajo h gospodarskemu in kulturnemu življenju številnih alpskih regij.

Zato so zavarovana območja priljubljena tema raziskovalcev,

predmet dolgoročnega znanstvenega opazovanja in interdisciplinarnih raziskav. Zato potrebujejo dobro usklajevanje za velike sinergije, ki jih Alparc skuša podpirati, v korist mednarodnih projektov.

Tradicija raziskovanja zavarovanih območij je že stara in lahko jo razdelimo v tri faze. Prva je faza pred ustanovitvijo večine velikih zavarovanih območij, inventarja vrst in pripravo ustreznih zemljevidov. Druga je faza spremljanja in avtomatskega „opazovanja“, ki je omogočila tolmačenje zbranih podatkov in razdelitev prostora na manjše sektorje, s čimer je stalno opazovanje predmeta raziskav postalo lažje. In tretja, še v povojih, je faza simulacij in izdelave scenarijev za ohranjanje biotske raznovrstnosti in upravljanje prostora.

Ta zahteva sistematičen pristop, ki je nujen pogoj za pripravo načrtov upravljanja, zlasti za velika zavarovana območja. S tem pristopom se razvija znanje o medsebojnih povezavah različnih dejavnikov v tem okolju. To je potrebno za učinkovito upravljanje, ki omogoča ohranjanje biotske raznovrstnosti v tako poseljenih gorah, kot so Alpe, kjer upravljavci in znanstveniki lokalnim prebivalcem pojasnjujejo uvedene ukrepe, da bi zagotovili njihovo dolgoročno učinkovitost.

V prihodnjih letih se Alparc lahko osredotoči na to zadnjo fazo in še bolj spodbuja delo na področju medsebojnih povezav med naravnim okoljem in kulturno krajino, ki so nosilci učinkovitega varstva naše alpske biotske raznovrstnosti.

Dela, povezana z ekološkim omrežjem, ki pomeni eno velikih prednostnih nalog mreže Alparc, so lep zgled takega pristopa.

Belka © Narodni park des Ecrins, Robert CHEVALIER

Samica Belke © ALPARC, Guido PLASSMANN

Samec Divjega petelina © ALPARC, Guido PLASSMANN

ČASOPIS ECO.MONT

Alparc je leta 2008 v sodelovanju z odborom ISCAR predstavil zamisel o časopisu za upravljalce alpskih in drugih gorskih zavarovanih območij. Pomoč in financiranje sta takoj ponudili avstrijska akademija za znanost in univerza v Innsbrucku (IGF – Institut za raziskave gora). Prva številka je izšla konec leta 2008.

V tem času so izšle 4 številke, ki so v elektronski obliki objavljene tudi na spletni strani <http://www.oeaw.ac.at/ecomont/>.

Združujejo znanstvene članke (peer-reviewed) in upravljalvske izkušnje (prosta objava na predlog časopisnega sveta).

Prav to je posebnost časopisa eco.mont. Je znanstven časopis, ki pa ni namenjen samo znanstvenikom. Preko resnične dokumentarne platforme namreč povezuje temeljne raziskave in upravljalvske prakse zavarovanih območij.

Obravna najrazličnejše teme, od upravljanja zavarovanih območij (upravljanje prostora, tj. habitatov, rastlinskega in živalskega sveta, sprejemanja obiskovalcev, naravnih virov, dejavnosti, komuniciranja, okoljskega izobraževanja, upravljanja in pogajanja s prebivalci, infrastrukture) do vpliva podnebnih sprememb na gorske ekosisteme ter vseh tem, povezanih z bioraznovernostjo in trajnostnim razvojem, vključno z ekologijo krajine, spremembami v podeželskem prostoru, ravnanjem z vodo in gozdovi.

eco.mont izhaja dvakrat na leto. Naročite se lahko tudi na spletno različico. Za podrobnejše informacije obiščite zgornjo internetno stran!

BANKA PODATKOV EUROPEAN MOUNTAIN POOL

Alparc je leta 1998 v sodelovanju z ISCAR in ProClim vzpostavil banko podatkov o raziskavah in raziskovalnih projektih v evropskih gorskih zavarovanih območjih s poudarkom na Alpah.

Nespremenjeni cilj je doseči večjo preglednost raziskovalnih projektov, ki potekajo v zavarovanih območjih.

To najprej pomeni, da se z izmenjavami in novimi sinergijami izogibamo „podvajanju“. Pomeni tudi, da so upravljalci bolje obveščeni o tem, kar se dogaja na njihovem ozemlju.

Podatke vsake dve leti posodobijo upravljalci zavarovanih območij. Posodabljanje je hitro, ker so podatki zelo strnjeni: ime projekta, kontaktne osebe, ključne besede in povzetek so vsi podatki o projektu, ki poteka.

Danes je vnesenih štiristo projektov. Iskanje je možno po imenu avtorja, sodelujočih organizacijah, imenu projekta ali zadevnih zavarovanih območjih.

Banka podatkov tako združuje več kot osemsto oseb in dvesto zavarovanih območij, vključenih v posamezne raziskovalne dejavnosti.

<http://www.alparc.org/our-actions/research-platform/european-mountain-pool>

http://4dweb.proclim.ch/4dcgi/ProtAreas/en/BuildSearch_Protected_Areas

Banko podatkov trenutno upravlja Inštitut za raziskave gora (IFG). Za zagotavljanje skladnosti z objavljanjem časopisa eco.mont sodeluje z Alparcom in odborom ISCAR (glej posebno obvestilo o eco.montu).

Catinaccio/Rosengarten © ALPARC, Guido PLASSMANN

Alparc in ISCAR želita banko podatkov še razširiti in zagotoviti njeno stalno posodabljanje. Pri rednem posodabljanju računata tudi na zavarovana območja.

Videno v 2009–2010

Joël GIRAUD (desno) Podpredsednik Sveta Regije Provansa – Alpe – Azurna obala in nemški državni sekretar za okolje Michael Müller (desno) med obiskom alpskih vrtov v kraju Lautaret (F), julij 2009. © ALPARC

Iz leve proti desni : Nemški državni sekretar za okolje, Michael Müller, in Eliane GIRAUD, poslanka regionalnega parlamenta regije Rhone-Alpes za splošno upravljanje in regionalne naravne parke, Predsednica Regionalnega Parka Chartreuse © ALPARC

Trenutek izmenjave tekom delovne skupine o komunikaciji / Narodni park Ecrins, Info središče parka / Bourg d'Oisans, 2009 © ALPARC

7. Generalni skupščini mreže alpskih zavarovanih območij (ALPARC), 2010, Zerne, Švicarskega narodnega parka, Švica ©ALPARC

Mednarodna konferenca : „Alpska ekološka omrežja kot odgovor na klimatske spremembe ter ohranitev biotske raznovrstnosti?“ Narodni park Berchtesgaden/D/2009 © ALPARC

Sestanek Alpe – Karpati v Mikulovu, 2010. © Marie-Odile GUTH

Delovna skupina o komunikaciji, Narodni park Ecrins, 2009 © ALPARC

Sestanek Alpe – Karpati v Mikulovu 2010, ekskurzija v bližini slovaške meje. © ALPARC

POSEBNA ZAHVALA ZA NJIHOV PRISPEVEK V MREŽO ALPARC...

Philippe TRAUB, Direktor Narodnega Parka Vanoise in Podpredsednik Mreže zaščitenih območij v Alpah © ALPARC

Mario NEGRI, administrativni vodja Švicarskega Narodnega Parka © ALPARC

Ettore SARTORI, Direktor Narodnega Parka Paneveggio Pale di San Martino in bivši podpredsednik Mreže zaščitenih območij v Alpah © ALPARC

Heinrich HALLER, Direktor Švicarskega narodnega parka © ALPARC

Hans LOZZA (levo), vodja službe za odnose z javnostmi Švicarskega narodnega parka, in Claude DAUTREY (desno), vodja službe za odnose z javnostmi Narodnega Parka Ecrins © ALPARC

Bruno Stephan WALDER, Koordinator mednarodnih aktivnosti, Oddelek za vrste, ekosisteme in pokrajino, Zvezni urad za okolje – Švica © ALPARC

Silvia REPPE, narodna kontaktna oseba alpske konvencije / vodja nemške delegacije © ALPARC

Marie-Joëlle COUTURIER, narodna kontaktna oseba alpske konvencije / vodja francoske delegacije © Marie-Odile GUTH

...IN HVALA TUDI VSEM, KI TUKAJ NISO OMENJENI.

ALPARC

Sodelovanje se širi proti Karpatom

Evropa ni prav velika celina, a se lahko pohvali s številnimi raznolikimi naravnimi okolji: širne stepe v Ukrajini, temačni gozdovi v Karpatih, toplo Sredozemsko morje, ledeno Severno morje, velika evropska nižavja ter visoki vrhovi na Kavkazu in v Alpah. Zlasti zadnja, gorska območja na majhnem prostoru združujejo veliko biološko, ekološko in kulturno izjemno pestrih naravnih okolij. Med njimi so najbolj znane Alpe, vendar so tudi druge gorske verige vredne vse pozornosti. Naštejmo le tiste, ki so Alpam najbližje: Balkan, Pireneji, Apenini in Karpati.

Vsa ta območja imajo skupne značilnosti. Za lažje spoprijemanje z zmanjševanjem biroznovrstnosti in za ohranjanje krhkih gorskih ekosistemov so bila ustvarjena zavarovana območja. Med parki se vzpostavljajo partnerstva, ki omogočajo izmenjavo izkušenj in boljše učinkovitost dela. Parki se povezujejo v mreže in tako zagotavljajo dinamično varovanje narave.

SODELOVANJE MED ALPAMI IN KARPATI

Leta 2001 se je začelo sodelovanje med gorskimi območji mreže Alparc in Karpatov. Karpati sicer zavzemajo približno enako površino kot Alpe (209.000 km²), a so nižji (Gerlachovský štít na Slovaškem je visok 2655 m), predvsem pa imajo drugačne izkušnje z upravljanjem približno 300 zavarovanih območij. Leta 2006 so po vzoru Alparca vzpostavili mrežo CNPA – Carpathian Network of Protected Areas.

Četudi območji pripadata isti biogeografski regiji, zaradi različnega zgodovinsko-političnega konteksta zavarovana območja v Alpah in Karpatih ter omenjeni mreži ne morejo delovati na enak način. Kljub razlikam in zemljepisni, kulturni in jezikovni oddaljenosti, ki ločujejo te evropske parke, si upravljavci vztrajno prizadevajo, da bi našli enoten način za čim učinkovitejšo izmenjavo znanja. S številnimi projekti in vedno več skupnimi dejavnostmi postaja tudi mreža zavarovanih območij v Karpatih vedno bolj dejavna (glej besedilo »Velike zveri v središču pozornosti zavarovanih območij«).

Poljedelski prehod v romunskih Karpatih © ALPARC/Domogled Valea Cernei National Park, Mircea VERGHELET

SODELOVANJE V ČASU NOVIH IZZIVOV

Pri opravljanju svojih tradicionalnih nalog (ohranjanje rastlinstva in živalstva, naravnih okolij, komuniciranje s širšo javnostjo itd.), morajo zavarovana območja danes upoštevati tudi že omenjene nove izzive, zlasti globalne spremembe (skupaj s podnebnimi spremembami in spremembami rabe tal) ter vedno večji prostorski in gospodarski pritisk družbe na zavarovana območja.

Vsaka regija v Evropi se po svoje spopada z omenjenimi grožnjami, vendar pa so ti pojavi globalni in zahtevajo mednarodno sodelovanje. Zaradi potrebe po izmenjavah med gorskimi območji je Alparc leta 2010 ob podpori nemškega ministrstva za okolje (BMU), Kneževine Liechtenstein ter Kneževine Monako začel večletni projekt na temo »Vloga zavarovanih območij v času podnebnih sprememb.«

Tri glavna področja projekta so:

- vključitev zaščitnih ukrepov za podnebje v upravljalvske načrte zavarovanih območij;
- varovanje bioraznoverstnosti v času podnebnih sprememb (velike zveri) in
- obveščanje širše javnosti in ozaveščanje upravljalcev, obiskovalcev ter prebivalcev zavarovanih območij (glej besedilo »Alpe komunicirajo – s Karpati in za njih«).

Ves trud, ki smo ga v zadnjih desetletjih vložili, pa ni dovolj za ustavitev zmanjševanja bioraznoverstnosti. Zgolj »varovalni otoki« niso dovolj, da bi živalskim in rastlinskim vrstam zagotovili preživetje. K temu je treba pristopiti na bolj globalen in bolj dinamičen način (glej besedilo o ekoloških omrežjih: »Narava na dobri poti«).

V tem duhu je septembra 2010 potekalo srečanje strokovnjakov Alp in Karpatov, na katerem so govorili o razmerah, zlasti političnih, ter o tehnikah in pristopih za

vzpostavitev ekoloških omrežij v obeh gorstvih.

Srečanje je potekalo v Mikulovu na Češkem. Mikulov je bil izbran zaradi svoje lege, saj sta tam gorovji med seboj oddaljeni le nekaj deset kilometrov, blizu pa je tudi koridor, ki ga uporabljajo živali za migracijo med Alpami in Karpati.

PRIHODNOST SODELOVANJA

V postkomunističnih državah se je v zadnjih dvajsetih letih oblikovala okoljska politična zavest, ki je omogočila ustanovitev številnih zavarovanih območij. Toda ekonomski pritisk, ki ga je še dodatno okrepila zadnja gospodarska kriza, je v tem obdobju vztrajno naraščal in postal močan argument za omejevanje zaščite nekaterih naravnih okolij v Karpatih. V teh težkih časih se v Karpatih še toliko bolj čuti pomanjkanje trdne, strukturirane mreže. Resnejšo politično težo bi lahko dosegli le z združitvijo več deset parkov, saj pritisk nekaj osamljenih zavarovanih območij nikakor ni dovolj.

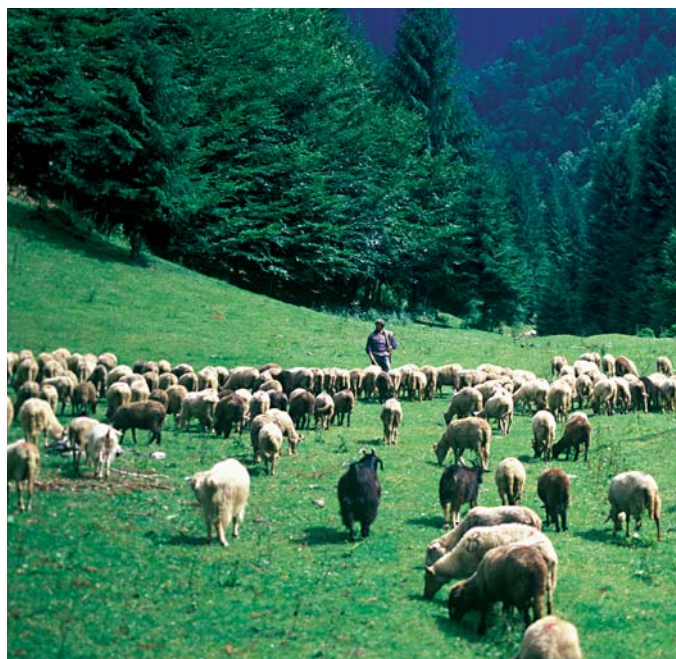
Dejavno in učinkovito sodelovanje bo mogoče šele, ko bo ustanovljena koordinacijska ekipa za mrežo CNPA. In kdaj naj bi se to zgodilo?

Ekipa uradno verjetno še ne bo ustanovljena na Tretji konferenci držav podpisnic Karpatske konvencije na Slovaškem maja 2011, čeprav številni projekti, povezani s CNPA, že omogočajo boljše usklajevanje mreže. Pobuda CWI (Carpathian Wetland Initiative) zaposluje samo eno osebo, ki skrbi za usklajevanje celotne mreže mokrišč v Karpatih. Evropski projekt Bioregio Carpathians, ki bi moral začeti januarja 2011, bo zagotovil ustanovitev delovnega mesta koordinatorja dejavnosti v zavarovanih območjih Karpatov.

Mreža CNPA pa še vedno nima trdnega jedra v obliki združenja več parkov, s pomočjo katerih bi lahko zaživela v tem težkem prehodnem obdobju.

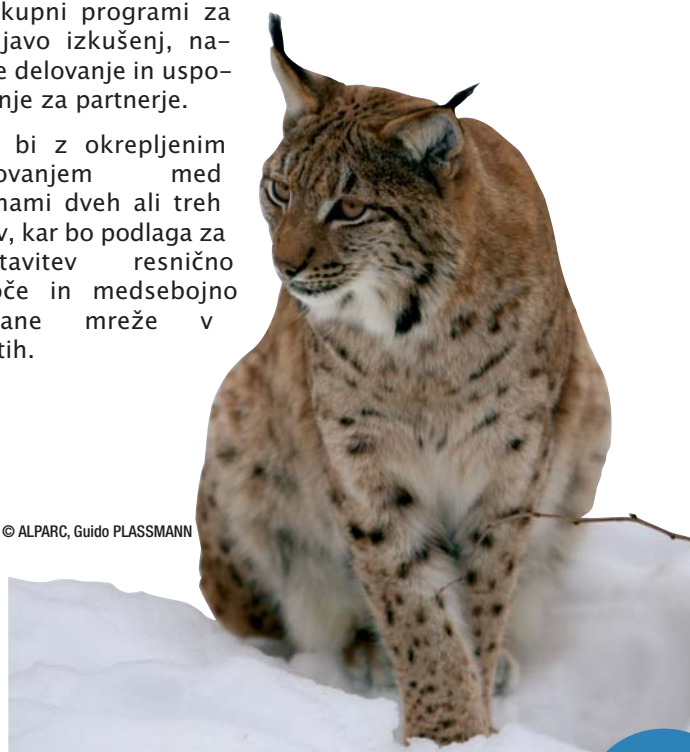
Alparc bi lahko tudi tu ponudil svoje izkušnje pri postavljanju temeljev mreže z vzpostavitvijo dvostranskih ali tristranskih partnerstev. Pri tem so osnova parki s primerljivo problematiko (na ravni Karpatov ali povezav med Alpami in Karpati), katerim se ponudijo skupni programi za izmenjavo izkušenj, nadaljnje delovanje in usposabljanje za partnerje.

Začeli bi z okrepljenim sodelovanjem med skupinami dveh ali treh parkov, kar bo podlaga za vzpostavitev resnično delujoče in medsebojno povezane mreže v Karpatih.

© ALPARC/ Domogled Valea Cernei National Park, Mircea VERGHELET

© ALPARC, Guido PLASSMANN

VELIKE ZVERI V SREDIŠČU POZORNOSTI MREŽE ZAVAROVANIH OBMOČIJ

Koliko časa že razmišljamo o tem? Je interes posledica srečanja z medvedi med prvim zasedanjem generalne skupščine CNPA septembra 2008 v Sinai v Romuniji?

Dejstvo je, da se je glavnina sodelovanja med Alpami in Karpati v letu 2009 osredotočala na temo velikih zveri.

© ALPARC, Guido PLASSMANN

© ALPARC, Guido PLASSMANN

© ALPARC, Guido PLASSMANN

Vse skupaj se je začelo marca 2009, na letnem srečanju osebja zavarovanih območij v Mittersillu (A) na Trofeji Danilo Re. Takrat sta se te, prej izključno alpske prireditve prvič udeležili tudi dve ekipi iz Karpatov. Kako je do tega prišlo? Zagotovo je njuna udeležba povezana z vedno tesnejšim sodelovanjem med gorovjema, zlasti pa s temo tega leta: »Medved, volk in ris v Alpah in Karpatih«. Predstavniki Karpatov so se z veseljem udeležili dogodka na omenjeno temo, ravno tako pa so na športnih prireditvah dobro branili barve Karpatov.

Sodelovanje Karpatov na tem velikem dogodku je zdaj torej dejstvo. Udeležili so se ga tudi leta 2010 in želimo si, da bi se nam pridružili vsako leto.

Ko govorimo o letu velikih zveri, je bila Trofeja Danilo Re šele ogrevanje.

Na glavni dogodek je bilo treba počakati do julija: »Velike zveri: strategije upravljanja, raziskovanja in komuniciranja v zavarovanih območjih.« Mednarodnega posveta na to temo, ki ga je priredil slovaški Nacionalni park Nizke Tatire, se je v dveh dneh udeležilo kakih sedemdeset udeležencev. Izmenjave izkušenj, srečanja in partnerstva so pripomogli k temu, da je bila ustanovljena prva delovna skupina v Karpatih.

In kaj še? Izdana je bila lepa brošura z naslovom »Velike zveri v Alpah in Karpatih: živeti v sozvočju z velikimi zvermi.« V brošuri je zbranih približno petnajst prispevkov s posveta v Nizkih Tatrah, ravno tako so predstavljeni številni strokovni in praktični pogledi in zgledi upravljanja.

Leto, ki je bilo v obeh mrežah namenjeno velikim zverem, se končuje uspešno in morda upravljavcem alpskih parkov, ki se soočajo z vračanjem velikih zveri, pošilja pomembno sporočilo: sobivanje štirih največjih plenilcev v Alpah – risa, volka, medveda in človeka – je mogoče!

ALPE KOMUNICIRAJO – S KARPATI IN ZA NJIH

Kot vidimo v Alpah, je Alparcovo spletišče izložbeno okno dejavnosti mreže. V pričakovanju vzpostavitve koordinacijske ekipe karpatske mreže tudi spletne strani CNPA (www.carpathianparks.org) od njihove postavitve leta 2007 ureja Pisarna za zavarovana območja. Na spletišču so podatki in obvestila o dogodkih, publikacijah in dokumentih, povezanih z delovanjem mreže.

Z novim načrtom večletnega sodelovanja pa bo nujno izpeljati večjo prenovo. Že nekaj tednov so na spletu dostopni rezultati projekta o vlogi zavarovanih območij v času podnebnih sprememb. Kako naj parki ukrepajo, da bi omilili posledice podnebnih sprememb? Ali že obstajajo ukrepi za odziv na spremenjene razmere v okolju? Na spletnih straneh lahko predstavniki parkov zdaj najdejo odgovore na številna tovrstna vprašanja.

Poleg tega zelo uporabnega internetnega orodja, ki bo v korist upravljavcem parkov, ne smemo pozabiti tudi bolj tradicionalnih oblik komunikacije,

na primer zložitvega panoja o bioraznoverstnosti in območjih v Karpatih. Karpatski pano se dopolnjuje s panojem o Alpah, oba pa sta odlična pomoč za izmenjavo podatkov na srečanjih. Osveženi zemljevid območja CNPA prav tako nazorno predstavlja povezanost zavarovanih območij v karpatskem pogorju, ki ga v Alpah precej slabše poznamo.

Med številnimi komunikacijskimi pripomočki o Karpatih pa ne smemo pozabiti na najmanjšega – na novo razglednico CNPA, ki je na voljo v dveh različicah; po zgledu zbirke razglednic mreže Alparc bo tudi karpatska gotovo naletela na dober odziv. Razglednica predstavlja tri najpomembnejše vidike bogastva Karpatov.

Kdo smo?

Elena Maselli
Koordiniranje / vodenje projektov
elena.maselli@alparc.org
0033 4 79 26 55 03

Guido Plassmann
Direktor
guido.plassmann@alparc.org
0033 4 79 26 55 01

Delphine Maurice
Vodja projekta « Econnect »
delphine.maurice@alparc.org
0033 4 79 26 55 06

Yann Kohler
Koordinator platforme « Ekološka omrežja » Alpske konvencije
yann.kohler@alparc.org
0033 4 79 26 55 07

Renate Biedermann
Pomoč pri vodenju
renate.biedermann@alparc.org
0033 4 79 26 55 00

Stéphane Morel
Tehnični koordinator
stephane.morel@alparc.org
0033 4 79 26 55 09

Marie Stoeckel
Koordiniranje / vodenje projektov
marie.stoeckel@alparc.org
0033 4 79 26 55 02

Martin Pavlik
Koordinator projekta sodelovanje Alpe-Karpati
martin.pavlik@alparc.org
0033 4 79 26 55 06

Kam v prihodnosti, mreža ALPARC in Pisarna za zavarovana območja?

Dejavnosti mreže Alparc so danes zelo razvejene.

Začelo se je z delovnimi skupinami, ki so obravnavale značilne tradicionalne teme, z leti pa se je mreža začela ukvarjati tudi s pomembnimi vprašanji današnjega časa: varovanjem rastlinskih in živalskih vrst, raznovrstnostjo življenja in sonaravnim razvojem.

Alparc je tako postal neizogiben in spoštovan partner pri izvajanju Alpske konvencije in hkrati organizacija, ki je vključena v številne velike mednarodne projekte, tudi na ravni Evropske unije.

Mreža danes vključuje skoraj tisoč zavarovanih območij in le dobrih sto upravljaljskih organov, ki imajo na terenu lastno osebje; nekateri med njimi upravljajo več zavarovanih območij hkrati. Vse to določa in zamejuje delovanje Alparca, ki mora sodelovati z ministrstvi, pristojnimi za varovanje okolja, in skupnostmi, odgovornimi za posamezna zavarovana območja na svojem ozemlju.

Alparc je znal v svojih dejavnostih to novo vlogo v preteklih letih v celoti upoštevati: javnim službam, pristojnim za naravo v alpskih državah, smo ponudili tesno sodelovanje. Živahno sodelovanje je bilo vzpostavljeno tudi z raziskovalnimi ustanovami. S številnimi publikacijami in razstavami ter s pomočjo spletišča in animiranega orodja ViViAlp je bila dejavnost mreže predstavljena tudi širši javnosti.

Tako so zavarovana območja s pomočjo Pisarne za zavarovana območja v okviru stalnega sekretariata Alpske konvencije lahko potrdila, da si resnično želijo postati ne le najpomembnejši sogovornik, ampak dejanski partner pri uveljavljanju Alpske konvencije.

Ta območja danes igrajo vse dejavnejšo vlogo pri strukturiranju alpskega prostora. Pri tem so se pripravljena odzvati na nove izzive, ki jih zahtevajo politika ohranjanja bioraznovrstnosti in ukrepi za upočasnitev podnebnih sprememb.

S politiko, ki jo bo v prihodnjih letih usklajevala Pisarna za zavarovana območja, mreža Alparc želi in mora nadaljevati svoj dosedanj razvoj, da bi se s predlogi za delovanje in konkretnimi dejavnostmi v duhu Konvencije uveljavila kot gonilna sila na tem področju. Zavarovana območja so brez dvoma najprimernejša za dejansko uveljavitev nekaterih členov protokola »Varstvo narave in zaščita krajine« ter drugih protokolov.

To zmožnost različnih zavarovanih območij, ki med seboj sodelujejo že več kot 15 let, je treba izkoristiti ter oblikovati pilotna območja, ki bodo zgled načel, po katerih deluje Alpska konvencija.

To je cilj, ki mu je zavezana tudi mreža Alparc. Pri svojem delovanju, ki je sicer razdeljeno na nekaj glavnih področij, bo morala mreža po eni strani upoštevati tradicijo dosedanjega sodelovanja, po drugi pa se ustrezno odzivati na nove izzive.

Tako bo poleg storitev obveščanja in izdelave orodij za upravljanje in raziskovanje veliko pozornost namenila seznanjanju širše javnosti in izobraževanju o okoljskih vprašanjih, pri čemer bodo med vsemi najpomembnejši naslovnik mladi.

V ospredju bodo tri tematska področja: bioraznovrstnost in ekološka omrežja, podnebne spremembe in dejavnosti zavarovanih območij ter sonaravni lokalni in regionalni razvoj.

Zahvalili bi se radi vsem našim partnerjem iz alpskih držav, ki so podprli izvajanje naših dejavnosti.

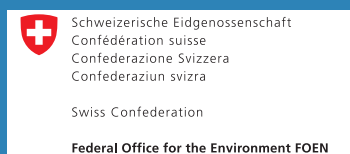
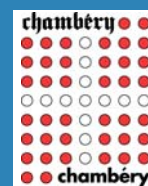

Poleg tega gre naša zahvala tudi vsem partnerjem, ki so omogočili mednarodno sodelovanje.

Région
PACA

Rhône-Alpes

ALPARC – Mreža zavarovanih območij v Alpah

Mrežo koordinira :

Pisarna za zavarovana območja Task Force pri Stalnem sekretariatu Alpske konvencije

Maison des parcs et de la montagne
256, rue de la République
F-73000 CHAMBERY

Tel. +33 . (0)4 79 26 55 00
Fax. +33 . (0)4 79 26 55 01

info@alparc.org www.alparc.org

Direktor publikacije : Guido PLASSMANN

Koordinacija : Elena MASELLI et Marie STOECKEL

Besedilo : Guido PLASSMANN, Renate BIEDERMANN, Elena MASELLI, Delphine MAURICE,
Stéphane MOREL, Marie STOECKEL, Martin PAVLIK, Yann KOHLER

Lektoriranje originalnega besedila v francoščini : Marie STOECKEL

Prepis originalnega besedila v francoščini : Corinne FELTZ

Prevod : Metka Filipic, Nataša Logar, Urša Planinšec

Oblikovanje : Imprimerie Notre Dame

Slikovno gradivo : Fototeke mreže ALPARC

Naslovnica : Alpska goslenica – Le Fornet, Val d'Isère/FR – © Narodni Park la
Vanoise – HERRMANN Mylène

Tiskano na recikliranem papirju z rastlinskim črnilom – Notre Dame (F), oktober 2010

